UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 10 06 04 026 6

DR 579 I45
İleri, Celâl Nuri
Celāl Nūrī bey ve cezrī fikirlerī

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Suppl. P3/61

کریدی احمد ساق

İleri, Celâl Nuri, 1877-1939

جلال نوری بك

و

Celâl Nūrī bey ve

جذری فکرلری

cezrī fikirleri

جلال نوری بك

جذری پروغرامی

مصطفی کمال پاشایه آچیق مکتوب

جلال نوری بکك جورنالی !!

صاحب و ناشری

کتابخانهٔ سودی

۱۳۳۸ - ۱۳۳۵

DR
579
I45

درسعادت — حقوق مطبعه‌سی

LIBRARY
OCT 19 1964
UNIVERSITY OF TORONTO
935059

جلال نوری بك،

حریم صمیمیت و مخالصت اخلا پروریسنه داخل اولدیغم زماندن بری هر کون بر وسیله و بر فرصتله اعماق روحنه، احاطهٔ علمیه و وسعت قریحه‌سنه نفوذ نقطهٔ نظرندن سائر احباسنه و مقربلرینه قارشو بالکه بر فضل تقدم ادعاسنه استحقاق کسب ایتدیکم جلال نوری بکك ترجمهٔ حالنی یازمق، بنم ایچون پك بیوك بر حظ وجدانیدر. اول امرده شو جهتی عرض ایتمك ایسترم که جلال نوری بك نصل بر مداحه محتاج اولمیان یوکسك بر شخصیت ایسه، بن ده صنعت مدح و اطراده، قصیده‌سرالقده عمرمده بر دفعه اولسون اثبات اهلیت ایده‌مه‌مش حقیقت پرست و حقشناس بر آدمم. بکا مفوض اولان وظیفه‌یی ایفا خصوصنده تعقیب ایده‌جکم خط حرکت، چوق سنه‌لردنبری بو ذات ایله توالی ایدن مناسبات ودادکارانه‌نك ذهنمده و روحمده حاصل ایتدیکی انطباعاتی — آرتق و یا اکسیك اولمیه‌رق — حقیقت نامنه بتون وضوحیله قید، و، خطا و صوابه حملی احتمالنه هروقت قانع اولدیغم مطالعات خصوصیه‌می تثبیت اوله‌جقدر. بو استطراددن صکره ایکنجی بر اخطاره مساعده بیورولسون: ترجمهٔ حال یازمق، فکرمجه چوق کوچ بر کیفیتدر.

اوروپاده بو وظیفه‌یی درعهده ایدنلر، عالم فکریانده بلند بر پایهٔ حرمت احراز ایتمش اولان اعاظمدر. بو مظهریتدن محروم اولدیغم ایچون یازیلرم بو وادی‌یه خاص اولان برچوق نکات وشرائط علمیه‌یی حائز اولماز.

فقط بو کستاخلق سوء سوه ارتکاب ایتمکلکمه یگانه سائق اولان عامل، محیط عثمانی ومحافل اجنبیه‌نك طانیمسنده بر فائدهٔ ملیه تصور ایتدیکم جلال نوری بکی - اولدیغی کبی - تعریف وتوصیف آرزوی وجدانیسیدر.

سمای نحوستدن صوك سنه‌لرده آل عثمان دیارینه باران مصائب یاغمغه باشلادیغی کوندنبری، بنده بوفاتی ملتمه طانیتمق هوسی اویانمشدی. فقط:

هر طرف ظلمت، سما پرغیظ، دریا ناله‌کر.

ساقیا زهراب صون، شمع امیدم سونمسون!

فریادلریله احزان قلبمزك جوششنه شاهد اولدیغمز هنکامه‌لرده بو وظیفه‌نك ایفاسی عدیم الامکان ایدی. انقلاب عالمك عرفه‌سنده بولندیغمز شو زمانده ایسه جلال نوری بکك ترجمهٔ حالنی یازمقلغمی تکلیف ایدن وچوقدن انفاذینه خواهشکر اولدیغم برامر وجدانی‌یی یرینه کتیرمکلکمه سبب اولان غیور وفعال کتابجیلرمزدن سودی بکه قارشی متشکرم.

*
* *

جلال نوری بك، ملت ودولته خدمات مهمه ومبروره‌سیله مشار بالبنان اولان اعیان اعضاسندن وقندیه اشرافندن حلواجی زاده نوری بك افندینك مخدوملریدر. ۱۲۹۸ سنه‌سنده (میلادی ۱۸۸۲) (هجری ۱۲۹۹) پدرلرینك متصرف بولندیغی کلیبولیده تولد ایتمشدر. اصل اسمی محمد جلال الدین اولوب پدرینه اولان فرط مربوطیت ومحبتنه مبنی (نوری) مخلصی کندی نامنه علاوه ایتمشدر. مرحوم عابدین پاشا بیوك پدری، مسری پاشاده عموجه‌سیدر.

دور طفولیتی حقنده ویره بیله جکم معلومات شودر :

جلال، فراست فیشقیران جوال دماغیله تحف تحف اویونلر ایجاد وخانهٔ پدری‌یی سرور ونشاطه غرق ایدر ، عزمنده متین، حتی عنادجی، ابوینینه قارشی صمیمی ، اقران وامثالنه دائما متبسم، دائما مساعده کار ، چوجقجه اویونلرنده بلکه ده فضله بر صورتده جدی ، چوق قلم قیرار، درسنی چابوق اوکرهنیر ، راحت طورماز ، قابنه صیغماز ، یاراماز ، پك یاراماز بر چوجق ایمش . روایت ایدرلرکه دها بش یاشنده ایکن خصوصی درس ویرن اختیار بر معلمنه : « خواجه افندی ، قره‌لامه یازدیره‌جغکزه ، بکا دها بیوك درس کوستریکز . بن آرتق چوجق دکلم. » دیمش وخواجه‌سنی هرکون کندیسنه ایکی صحیفه‌یازی یازدیرمق سوداسندن واز کچیرمش . کوچك یاشندن بری نظافت وانتظامی سورمش . حتی بو نقطه‌ده مساعده‌کار داورانان دادی وخدمتجیلرینی عادتا آمرانه بر طورله تکدیر ایدرمش . جلال بکده کتاب مراقی دها الفبا اوقورکن باشلامش . حالا چوجقلغنده اوقودیغی کتابلر ، یازی یازدیغی کار قدیم دویت وقلملر ترتمیز کتبخانه‌سنده طوریبور .

(۱۸۹٤) سنهٔ میلادیه‌سنده یعنی اون ایکی یاشنده لیلی اوله‌رق غلطه سرای مکتب سلطانیسنه داخل اولان جلال بك، فعالیت دماغیه وذکائیه‌سنی هرسنه صنف کچدکجه دکیشن معلملرینه قارشو اثبات ومرحوم معلم ذهنی و فیضی افندیلر کبی استادلرمزك تقدیرلرینی جلب ایده ایده تحصیلنی پارلاق بر صورتده بیتردکدن صوکره بر طرفدن مکتب حقوقه ، دیکر طرفدن‌ده خارجیه نظارتی تحریرات خارجیه قلمنه دوامه باشلایور. (خارجیه‌یه انتساب ایتمکدن مقصدی نه‌اولدیغنی بالآخره کندیسندن صوردم . مکر غایه‌سی مأمور اولمق دکل ،

فرانسزجه سیاسی اصول تحریرده‌کی رسوخ وملکه‌سنی تقویه ایتمش .) عزم ایتدیکی شیئی الده ایتمك ، جلال بك ایچون بر عمده‌در . الیوم فرانسزجه کرك سیاسی و کرك غیر رسمی اصول تحریرده کندیسی پك چوق ذواتك غبطه ایده‌جکی قوت واهلیتی حائزدر .

فکرمجه جلال بك پك متین بر تحصیل ، صوك درجه جوال وولوله بر دماغ ، صارصلماز بر عزم ، وجدانی بر حمولهٔ حمیتکی اسلحه ایله فکریات ومطبوعات عالمنه کیردیکی بو تاریخدن اعتباراً هالهٔ شهرتنی ، طوغریدن طوغری‌یه قریحه وذکاسنك لطف سخاوتنه مدیوندر . خصوصیت احوالنه واقف اولدیغم ایچون تکذیب ایدلمکدن قطعیاً قورقمه‌رق ادعا ایدرم‌که جلال بك سریع الجریان بر نهره شبیهدر . اویله بر نهرکه سیرینه مانع اولان مضر سدلری ییقار ، بر طرف ایدرك یولنه کیدر ، وهیچ تبدیل استقامت ایتمز . بعضاً طاشار ؛ فقط بر سیل خروشان کبی اطرافنه خرابیٔ فلاکت صاچماز ، صالدیغی اینجه قوللر ایله استیلا ایتدیکی ساحه‌نك قوهٔ نبتیه‌سنی زیاده‌لشدیرمك ایچون مطرداً آقار ودائماً آقار . بو تشبیهمی قبول ایتمیه‌جك اولانلر — که چوق اوله‌بیلیر — جلال بکك عرض ایتدیکم خاصهٔ ممتازه‌سنی بلکه بر نقیصه عد ایله مومی الیهك افکار ونشریاتنده استقرار ، انسجام ، و ، فضله تحوللر طولاییسیله ، سلسلهٔ آثارنده بر وحدت کل مفقود بولندیغنی ایلری‌یه سوره‌بیلیرلر . آنجق ، احکام منزله ، قوانین طبیعیه ودساتیر علمیه‌دن ماعدا ، بو عالم حادثاتده هیچ بر قاعدهٔ موضوعه ویا فکر منتشرك حال استقرارده قالمدیغنی ، اولجه طوغری ظن ایتدیکمز بر قاعده ویا فکرك بالاخره نقصانه حتی بطلانه قناعت کتیره‌رك اونی تبدیله مجبور اولدیغمزی ، محیط و زمانك تأثیراتیله متأثر اولان بشریت کتله‌لری

ایچون بوقبیل استقرارك مضرات عدیده بیله استلزام ایده‌جکنی البته تقدیر وتصدیق بیورورلر. برفکر آدمی ایچون باشقه برطرز حرکت ارتجاعیدر. عالم مکونات ایسه برسلسلهٔ تحولاتدن عبارتدر. شو نقطهٔ نظردن جلال بکی مؤاخذه ایدنلر حقسزدرلر. شدت ذکا، فسحت قریحه ونفوذ نظر اربابنك ساحهٔ فکریاتده بزدن دها چوق ایلری‌یه کیتمه‌لرندن، دها درین حقایق کشف ایتملرندن طولایی بالعکس ممنون اولملی‌یز. چونکه سویهٔ فکریه‌مزك یوکسلمسنه اشد احتیاج ایله مفتقرز. بونلره:

«ای صفدر فکرت، یورو، حق رهبرك اولسون!» دیملی‌یز.

الیوم اوتوز سکز یاشنده بولنان جلال بکك عقله حیرت ویره‌جك قدر چوق ومختلف اسلوب وموضوعلر اوزرینه یازلمش آثارندن آنجق برقسمنی مطالعه وتتبع ایتمش اولان بی طرف وپك محترم براجنبی دانشمند محبم، - اشهد بالله - عیر بومی الیهك مالکتمزه اثرلریله بیوك خدمتلر ابراز وفکریات ساحه‌سنده شخصیتنه قارشی بحق بر پایهٔ حرمت احراز ایتدیکنی سویلمشدر. حال بویله ایکن بزم حصه‌مزه مؤاخذه دکل، تقدیر دوشر ظننده‌یم.

*

* *

جلال بك جلادت مدنیه‌سنی اظهارده چوق کره عجله بیله ایدر. کندیسی جهالتك، ظلمك، مطلقیتك بی امان بر دشمنیدر. بونلره قارشو دائما عصیان ایتمکدن قورقماز. اویله مناقبنی بیلیرم که راحتی، استقبالی، بلکه‌ده حیاتی تهلکه‌یه معروض قالدیغی حالده بیله، جسارتی کوسترمش، کندینه دکل، هم جنسنه قارشو ارتکاب ایدیلن حقسزلق علیهنه حایقیرمقدن چکنمه‌مش، تعبیر عامیانه‌سیله بوینندن بیوك ایشلره قاریشه‌رق عزم وثباتی سایه‌سنده بواوغورده موفق بالخیر اولمشدر.

جلال بك دینه ، ملته ، مملکته ازلی وجدانی برعشق ، برحبل متین ایله مربوطدر. بومقدساتك قیلنه توز قوندورماز. [خاتم الانبیا] مؤلفنك شریعت احمدیه یی، فخر کائنات افندمزی عصری دساتیر فلسفیه یه توفیقاً تشریحده کوستردیکی قدرت علمیه ، اثرینك انتشاری متعاقب مختلف لسانلره ترجمه واوروپاده بیله تقدیر ایدلمسیله ثابتدر [تاریخ استقبال و علل اخلاقیه مز] ی یازارکن ، جلال بکك اعماق درونی او مقدس آتش وطن وحمیت ایله طوتوشمش ، داغ داغ اولمقده ایدی. اونی بعضاً آجی ، اکثریا عبرت آمیز برلسان ایله سویلتدیرن سائق، وطن قایغوسی ، ملت اندیشه‌سی وبو ایکی پرستیدهٔ روحی ایچون فکر فردادر . دینی ، ملتی ومملکتی چوق، پك چوق سون جلال بك ، بونلری قیصقانج برعشق ایله مدافعه‌یی حرز جان بیلیر . بونلره قارشو خفیف برایما وتلمیح ، جلال بکی زیوانه‌دن چیقارمغه کافیدر . جلال بکك نخبهٔ امل بومقدساتی دائما اك یوکسك موقعده کورمکدر. اونك ایچون غایهٔ حیات بودر . بو واديده نه غوغالری ، نه حرارتلی مناقشه‌لری واردر ! هیچ اونوتمام : اون بر سنه اول متوفی دعوی وکیلی باروچی‌نك دخی حاضر اولدیغی اجانبدن مرکب بر اجتماعده ، جلال بك ، کوکسندن مجروح ، کوکره‌مش برارسلان کبی وطن و ملتی مدافعه ایدرکن کوردم ، تقدیر ایتدم وقورقدم . . . امور ملیه و وطنیه ایچون ، اونك اناجیل روحیاتنده یأس لغتی موجود دکلدر . ترك وطنی وملتی حقنده هیچ بروقت ـ اك قراکلق کونلرده بیله ـ وجهنده آثار نومیدی کورمدم . زمین مساعد اولسه‌یدی بو بابده نه حکایه‌لر آکلاتیردم ! امید ، امید ودائما امید ؛ اونك شعاریدر .

جلال بكی یاقیندن طانیانلره خطاب ایدییورم: بن اونی ، بردفعه اولسون صوموروتقان كوره‌مدم. دائما ابتسام ایله سزی قارشیلار ، بر نكته‌پردازلقله كوكلكزه حاكم اولور. تواضعی [جبلی دكل !] بعضاً افراطه بیله‌واره‌یور. هیچ قیزوب‌ده هیچ‌نه وكیمسه‌یه غلیظ برلسان ایله حقارت ایتدیكنه شاهد اولمادم. یالكز برقصوری وار: چوق تربیه‌لیدر...

انسان اولمق حیثیتیله [كابوس] مؤلفنه نقیصه وقصور اسنادنده معارضلری سربستدرلر . جلاله یالكز ذات عزو ایدیله‌مز ؛ چونكه روحی یوكسك، ذكاسی فیاض ومعالیانه جبلی تمایلی پك قویدر . او، شاعردر ؛ سنوحاتی قلبنده صاقلار ، فكرینی اونلر ایله بسلر ؛ رسامدر ؛ مناظر علویه‌یی دماغنك كریوانده نقش ایدر ، انطباعاتیله قلمنه قوت ویریر ؛ روح‌شناسدر ، بشریتك سفلیاتنی قاریشدیریر ، نفسنك تصفیه‌سنی چشمهٔ انتباهك زلال معطرندن بكلر ؛ قورقاز ، قلبنده یالكز محافظةالله واردر ؛ محتاجینه قارشو مرحمتی ، ضعف درجه‌سنی بولور ؛ زبونكش دكلدر ؛ ضعفای صحابت، اونك سوه سوه تعقیب ایتدیكی مسلكدر.

جلال بك چابوق یمك ییر وبورور ، آز اویور ، ایركن یاتار ، طاتلی وقهوه‌یی سوه‌ر . عطریاتدن پك‌ده خوشلانماز ، زنده وجودلی اورته بویلی، براز قصیرالبصر، یاقیشقلی، بیاض تنلی . زیاده‌جه قیللی، دها شمدیدن صاچنه بیاض قاریشمش ، كوكسی كنیش ، بنیه‌سی صاغلام ، اعضاسی متناسب ونازك ، مدور چهره‌لی . الا كوزلی ، هوائیاتدن ، آلایش وطنطنه‌دن متنفر ، آداب وتربیهٔ ملیه‌مزه ، غربه حسن معاشرتی قواعدینه بتون غوامضیله واقف ، كبرسز ، مرحمتی قالب ، پرستشكار انتظام برذاتدر .

جلال بكك بك مختلف موضوعلر اوزرینه یازلمش اولان آثار ومقالاتنی بی‌طرفانه تدقیق ایدنلر، افکار معتدله‌سنك چوقلغنی البته تصدیقده تردد ایتمزلر. حتی اوروپاسنه كیده‌لك دییه‌جكم كه [خاتم الانبیا] مؤلفی قدر آثاریله، تراشیدهٔ مطالعاتیله ؛ هله هله منفعت عامه‌یه تعلق ایدن خطاب وتنقیدلریله مملکتمزك ساحهٔ فکریاتنی اشغال ایدن ارباب قلم آزدر، بلکه‌ده یوقدر. معارضلری، جلال بكك اجتهاداتنه مخالف اوله‌بیلیرلر. آنجق بو نقطه اونك قدرینی تنزیل ایده‌مز. بالعکس. . « شانهٔ زلف سخندر اعتراض ».

جلال بك، اورته‌یه صاووردیغی یكی بر فكری عادتا زیتون یاغی قطره‌سی كبی یایمق اصولنده سائر ارباب قلمدن دها زیاده بر طرزده تطبیق ایتمسنی بیلیر. چونكه او، النده دائما علمی سلاح، فنی آلتله میدانه آتیلیر، قناعتلرینی محصول تتبعاتی اولان دلائل وامثله ایله شرح واثبات ایدر، غریبدركه صوك درجه عصبی اولدیغی حالده قواعد مناظره‌یه رعایتكار وبر قویون قدر مطیعدر. تفوه، افترا، شتم وتحقیر — یوقاریده‌ده عرض ایتدیكم كبی — سجیه‌سنه نفوذ ایده‌مه‌مش بر میقروبدر. [مرحومه] محرری، ذكاسی درجه‌سنده قوهٔ حافظه‌یه‌ده مالكدر. اوكا، بش سنه اول اوقودیغی ایكنجی درجه‌ده اهمیتی حائز بر وقعهٔ سیاسیه‌دن، بر حادثهٔ ادبیه‌دن ویا بر نظریهٔ علمیه‌دن بحث ایدیكز، درحال سزه — كویا بر كتابدن اوقویورمش كبی — كچكلیه‌رك تفصیلاتنی ویرر. بتون احوال واطوارنده فصل بر انتظام موجود ایسه، محفوظاتنده‌ده عینی انسجام كوزه چارپمقده‌در. هله ذهننده تبلور ایدن فكری شایان حیرت بر سهولت وسرعتله تثبیت ایتمك، اونك خواص ممتازه‌سندندر.

ایشته عثمانلی ساحهٔ مطبوعات و فکریاتنده بیوك بر موقع احراز ایدن جلال نوری بکك شخصیتی حقنده خاطره کلن نقطه‌لری ایضاح ایتدم. قناعت و اجتهادینی تشریح ایچون ده الك زیاده مراجعت ایتدیکم منبع صمیمیتدر. طبقات مختلفهٔ منوران آره‌سنده شو سطرلری بکنه‌جکلر بولندیغی کبی، مخالف فکر و مطالعه یوروته‌جکلرده واردر. فقط هر منظره‌نك، عدسه‌یه کوره تخالفی نصل طبیعی ایسه، بو مسئله‌ده بویله‌در،

کریدی
احمد ساقی

جلال نوری بكك جذری پروغرامی

مقدمه

عالم ، شو صوك دورده ، امثالی كورولەمش بر فلاكته كرفتار اولدی. اسكی مؤسسەلرك آرتق دوام و بقا قابلیتی قالمادی. عمومی بر انقلاب باشلادی . بو انقلاب بر قاچ سنەدە صوكنه كلەجك بر ماهیتده دكلدر.

عثمانلی عالیدە امثالی نامشهود شو فلاكتك ایچنده قالدی . بزم هم اوروپا و آمریقا دولتندن ضعیف بولونمامز بحران حاضری بر قات داها چاپراشدیریور . بزده بر انقلابه معروض قالدق. بناءً علیه ترك ـ عثمانلی ـ مسلمان عالملری هم جهان انقلابنه اویمالی ، هم دە شیمدی یه قادار اشتراك ایتمدیكمز جریانلره قاریشمالی یز . دیمككه اوروپا بر انقلابه كیره جك ، بز ایسه بر قاچ انقلابی بردن كیره جكز .

ایشی تشویش ایدن عناصردن بری توالی ایدن اوچ محاربەدە مغلوب اولمامزدر . هنوز صلح انعقاد ایتمدی . بناءً علیه وظیفەمز چفتدر : صاحی امضاء ، انقلاب مسعودمزی ساحۀ حصوله چیقارمق ایچون قانون اساسیمزی تعدیل ایتمك .

دولتمز ، بوندن اول ، فوق الملل بر دولتدی ؛ سابق آوستریا ـ مجارستان كبی مختلف كشورلری و متنوع ملتلری احتوا ایدیبوردی .

شیمدی اینه اصطلاح معروفی ایله بر (ایمپراطورلق) اولمدن چیقدق؛ برکلرك حائز اکثریت اولدقلری برکمیت دولیه اولیورز . بو ماهیتك دکشمه‌سی ایله شکل و ذهنیتمزك تبدلی اقتضا ایدر . کرهٔ ارضك هر طرفنده (ایمپراطورلقلر) الغا ایدیلیور: روسیه، آلمانیا، آوستریا-مجارستان ایمپراطورلقلری منقرض اولدی . یرلرینه دول ملیه قائم اولیور . بو جریاندن آیرلمق عدیم الامکاندر . دنیانك هر یرنده دموقراسی، سلطنت ملیه حکمفرما . قرون وسطائی، مستبد، بر عائله ویا بر مذهبك تحکم و تغلبی اوزرینه مستند حکومت اصوللری قالمادی، ایران و چینه وارنجه‌یه قادار حتی اروپائی اولمایان دولتلر بیله اصول مشروطیتی قبول ایتدیلر . اصول مشروطیت اساسات اسلامیه‌دن باشقه برشی دکلدر؛

اسکی اصوللر، قواعد و مؤسسات ماضیه، طرز استبداد و مطلقیت، حکومت قرطاسیه، ادارهٔ مصلحت اعتیادی، اساسات نقلیه، بزی بو آجی امتحانلرده قورتاره‌مدی . بونك ایچوندرکه موجودی مضر کوریور ویکی مؤسساتك وجودبولمسنی ایستیورز . جذریلك بنانك یکیدن انشاسنی آمردر . هر نه وار ایسه محتاج تبدیل و تجدیددر . ذهنیتك دکیشدیرلمسی شرطدر . اکر دکیشمزسه‌ك بزم ایچون فنا و اندراس، انحطاط و انقراض محققدر . صوك تدبیر اصلاحات جذریه‌در . یارم تدابیر شیمدی‌یه قادار بر ثمره ویره‌مدی . کلخانه خط همایونی، ۱۲۹۳ قانون اساسیسی، (اتحاد و ترقی) طرفندن مشروطیتك اعاده‌سی یارم تدابیردر . بونلردن دها اساسلی و دها شمولی بر تدبیر کرکدر . دولت، پروغرامسز اولمازه، قوتی ملتدن استنباط ایتمه‌ین حکومتلر مملکتمزده ایش کوره‌مدی . ملتدن خارج هیچ بر طبقهٔ اجتماعیه‌مز، مثلا بر اصیلزادکان و رهبان و سرمایه‌داران طبقه‌لرمزده یوقدرکه بونلر تأسیس حکومت ایتسونلر .

بوندن طولاییدرکه ملت کندی باشنك چاره‌سنه کندی باقالیدر . حکم ونفوذی ملت کندی الندن قاچیریرسه البته‌که غیر رشیداولدیغنی ایما ایتمش اولور. بوتقدیرده وطنمز (اراضیٔ موات) عد ایدلمك احتمالی زیاده‌در.

جهان بر سیاست اجتماعیه‌یه طوغرو کیدییور . سرمایه‌دارلرك تجبر وتحکمی بیتمه‌لیدر . فرق اجتماعیه بوتون فلا کتلرك بوندن تولد ایتدیکنی ادعا ایدییورلر . بوسیاسته اجنبی قالمق تهلکه‌لیدر .

کذلك ، بوتون جهان عسکرلکدن تنفر ایتدی . بر جمعیت اقوامك تشکیل تجربه‌سنده بولونولیور . حریت پرورلکی مسلك اتخاذ ایتمه‌ین هیچ برمملکت قالمادی . بوسیاستدن ده اوزاق بولنمق مخاطره‌لیدر .

وطن ، ملتکدر . هر وطنداش یعنی (بریه) سلطنت ملیه‌ده مشارکدر . ١٧٨٩ فرانسز انقلابنك اساساتنی قبول ایله تلقی ایده‌رز . (ئوئیلسن) نظریاتی بزجه مطاعدر . ملت ، حریتی مدعیدر وهرملتك حریتی تصدیق وتصویب ایدر . هیچ برماهیت تجاوزکارانه‌مز یوقدر . حکومتدن مقصد تعرض وحقوق غیری اخلال دکل ، کندی حقوقمزی مدافعه‌در . ترك اولمایان وبزم غایه‌مزه اشتراك ایدن هر وطنداش قرداشمزدر . بزمله برلکده چالشمق ایسته‌ین هر ناموسلی یبانجی ، عرضی ، ناموسی ، مالی ، ملکی ، فکر واجتهادی تحت کفالتمزده محترم مسافرمزدر .

اصطلاحات

« جذری » کله‌سی عربجه کوك معناسنه اولان « جذر » ه منسوب دیمکدر . فرانسزجه‌سی « رادیقال » در . اصطلاح حقوقی وسیاسیده تام اصلاحات سیاسیه طرفدارانه اطلاق اولونور . افکار وآرای

سياسيه متباينه‌دو : محافظه‌كارلر ، مستبدلر ، معتدللر ، حريت پرورلر ، مليت پرورلر ، جذريلر ، سوسياليستلر ، اشتراكيون ، آنارشيستلر اولدیغی کبی . بو عقیده‌لر خلق آره‌سنده حقیقةً موجوددر . بونلری مدافعه ايدن بر عضويت سياسيه حقيقى بر فرقه اوله‌بيلير . «اتحاد و ترقى» ، «حريت و ائتلاف» ايسه بر تمايل و جريان فكرى و اجتماعى‌يى تمثيل ايتمز . بونلر اولسه اولسه تشكل اعتباريله سياسى قلوب و ياجمعيتلر ، تكامل نقطهٔ نظرندن‌ده استبداد وسائطيدر .

مملكتمزده ماضيدن بيقان وصلاح و فلاحى آنجق اصلاحات اساسيه‌ده كورن كيمسه‌لر چوقدر ، حتى اكثريت تشكيل ايدرلر . بناءً عليه جذريلك طبع و مزاج مليده ذاتاً موجوددر . اوحالده جذريلك هنى ، جبلى ، ثم التدارك بر مسلك دكلدر . .

هر يرده — راديقال — باشقه تورلودر . بزده‌كی راديقاليزم ايسه آتيده‌كی تعريف موجبنجه اصلاحات اساسيه ايستر .

خلاصه ، جذريلك : — ماضی‌يه وداع ايتمكدر .

شو محاربه بر خيلى افكارى تبديل ايتدى . دون طوغرو ديديكمز برچوق شيئلر بوكون اكرى اولويور . بناءً عليه حرب صوكى افكارى ايله اوندن اولكيلر آره‌سنده تناقض آرامق زائددر . فكرلر طائفه كبيدر : فكر ، بر زمان و بر مكانك تبدلى ايله تبديل حقيقت ايده‌بيليرلر . آيات فرقانيه‌نك بيله ناسخ و منسوخى واردر .

جذريلك عين زمانده اقتصادياته ، اجتماعياته ، اداره و سياسياته تعلق ايدر . شو پروغرامده مندرج مواداك دين و مذهبه هيچ بر تعلقى يوقدر . دين و مذهب مبارك و مقدسدر . و سياستدن يوكسكدر .

تحدیث نعمت مقامنده سویلیه‌لمکه مسرودات آتیه‌مزك جمله‌سی شریعت بیضای اسلامیه‌یه قطعیتله مطابقدر. « عقل ایله نقل تعارض ایتدکده عقل ترجیح اولونور.» قاعده‌سی کافل سعادت امم بر دستور مبیندر .

برنجی باب

مصالحه‌یه عائددر

ماده ۱ — « مصالحه ، ملتك حقیدر . قانون اساسینك یدنجی ماده‌سنده « صلحه ، ترك والحاق اراضی‌یه تعلق ایدن معاهداتك عقدنده مجلس عمومینك تصدیقی شرطدر » بیوریلیور . بوکون ایسه ملت بر هیئت ممثله‌دن محروم بولندیغندن صلحك انعقادی ایچون مجلسك کشادی واجبدر . آلمانیاده اولدیغی کبی مجلس مبعوثان واعیان بر مجلس مؤسسانه منقلب اولملیدر . بونك ایچون ده قانون اساسینك ۱۱۶ نجی ماده‌سی موجبنجه تعدیلاته دائر بر مادهٔ قانونیه لایحه‌سی تنظیم ایتملی ، و ، بو ماده‌یی مجلسلر اول باول قبول ایده‌رك مؤسسان مجلسنی کشاد ایتملیدر ، دولتك ماهیتی دکیشیور ، بناءً علیه ۱۲۹۳ قانون اساسیسی احتیاجاتمزه نا کافیدر . بو قانون بر حق بخشایش ایدی ؛ ملت ، دستور اساسیسنی کندی تنظیم ایتملیدر . ملتك رشدی درکاردر ؛ بو کارخیری ساحهٔ حصوله چیقاره‌بیلیر .

ماده ۲ — ترك ملتی رشید اولدیغندن کندینی اداره‌یه قادردر ؛ تابعیت آلتنه آلنه‌ماز . وطنمز مستملکه ومستعمره اتخاذ اولونه‌ماز . تمامیت ملکیه وملیه‌مزی دعوی ایدرز . وجهتده فداکارلق ایتملی

قابل دکلدر . دولتلك تعيين حدودنده جغرافى واثنوغرافى وحدتمز دوشونلميدر . (نته‌کيم چه ـ اسلوواق دولتنك تحديد حدودنده بوکا رعايت ايدلمشدى .)

ماده ٣ — اخوت وجامعهٔ اسلاميت وخلافته خلل تطرق ايتمه‌مك اوزره اقسام عربيهٔ عثمانيه مختاردر . ايسته‌ر برسابق زمانه توحيد مقدرات ايدرلر ، ايسته‌ر مستقل اولورلر . بونلر بزمله (فه‌ده‌راسيون) تشکيل ايده‌بيله‌جکلرى کبى ـ الى الحاجه انکليز (دومينيون) لرى کبى داخلاً بوسبوتون مستقل وخارجاً يکوجود برشکلده رفاهيتلريى تأمين ايده‌بيليرلر .

ماده ٤ — اقسام متباقيهٔ عثمانيه آرتق بين الملل ويا فوق الملل برهيئت اولمقدن چيقيور . دولت ، برترك دولتى ماهيتنى اکتساب ايديور . شو تقديرده ترك اولميان عناصر ، پارس فوتفه‌رانسنجه اقليتلر ايچون قبول ايديان حقوقدن ، قانون اساسيمزك اون برنجى ماده‌سنده‌کى سربستئ اديان ومذاهبدن وبونلر ، بزم غايه‌لرمزه اشتراك ايتدکلرى تقديرده بزه == سيتوايه‌نلکك باجمله حقوق سياسيه‌سندن لايقيله مستفيد اوله‌جقلردر . امتيازات مذهبيه باقى ومصئون عن التعرضدر . مقصدر . مملکته هجرت ومملکتدن انفکاك سربستدر . مبادلهٔ اراضى واهالى اصولى قريه‌لر ايچون شايان توصيه‌در .

ماده ٥ — جذريلك تواليت وولايت سياسيه معناسنه کلن (ماندا) اصولنى بلاقيد وشرط رد ايدر . هدفمز استقلالدر .

ماده ٦ — (ماندا) نك ردى مظاهرت اقتصاديه وسياسيه‌نك ردى ديمك دکلدر . استقلال داخلى وخارجيمزه خلل کلمه‌مك اوزره بردولتك دکل ، بوتون بويوك دولتلرك مظاهرت اداريه ، اقتصاديه

وسیاسیه سنه مفتقرز ، حتی ، کندیلرینه اوصاف عثمانیه تفویض اولونمق اوزده اجنبی مشاورلرندن قوهٔ تشریعیه‌مز بیله استدعای استفاده ایده‌بیلیر .

انکلتره‌نك مدنیت عالیه‌سندن ، شوکت ومکنتندن ، عالم اسلام ایله اولان روابطندن ، آمریقانك ثروت و اخراجاتندن ، مدنیت آلیه‌سندن ، عرفان بی‌پایانندن ، فرانسه‌نك عنعنوی مخادنتندن ، خصوصیله مملکتمزده متمرکز عرفانندن ، بورا ایله اولان علاقهٔ اقتصادیه وسالیه‌سندن ؛ ایتالیانك حسن نظر وحسن مثالندن ، ارباب صنایعیسندن ، موقع مدنی ودولیسندن داهافضله استفاده ایتمك واونلره فائده‌آور اولمق اخص آمالمزدر .

حکومت عثمانیه دولتلرك رقابتندن مستفید اولمه‌یه تنزلکار دکلدر .

ماده ٧ — دولتمز متجاوز ومبارز سیاسته نهایت ویرر . مقصد وغایه‌سی اداره‌دن عبارتدر .

ماده ٨ — دولتمز طرفدار مسالمتدر وبناءً علیه تجاوزی محاربانتدن متنفردر ، ابدیاً بی‌طرفدر . شوشرط ایله که تمامیتی تعرضدن مصون اولسون . کندیسنه وقوعبولان حقسزلقلرك تعمیری ایچون محکمهٔ حکمیه ویاجمعیت اقوام مؤسساتنك بقا بولمه‌سنی تمنی ایدر .

ماده ٩ — دولتمز حکم ، مبادلهٔ اسرا ، مظاهرت عدلیه کبی بین‌الملل معاهداتله بالفعل دول سائره‌یه یاقلاشمق ایسته‌ر .

ماده ١٠ — (نونیلسن) نظریاتنی عیناً قبول ایدرز .

ماده ١١ جمعیت اقواملك قرارلرینه مطاوعت ایدرز .

ماده ١٢ — حقوق دولك قواعد عمومیه‌سنه صراعاته بورجلویز . ١٨٥٦ پارس معاهده‌سنك ٧ نجی ماده‌سی موجبنجه سلطنت عثمانیه‌نك اوروپا حقوق دولندن استفاده ایتمه‌سنی ایسته‌ریز . (

ماده ١٣ — انعقاد ایده‌جك صلح ، امور اقتصادیه و مالیه نقطهٔ نظرندن بادئ افلاسمز اولمالیدر. اوروپایه اولان تعهدات نقدیه‌مزی ایفا ایله مکلفز. شو قدارکه بوکا قدرتیاب اوله‌جق بر موقعده بولونمالی‌یز. و بونك ایچون‌ده مادة منفعت کورملی‌یز.

ایکنجی باب

قانون اساسی‌یه دائر

ماده ١٤ — کلخانه خط همایوننده ، ١٢٩٣ قانون اساسیسنده ، بوندن صوکره ارادهٔ سنیه‌یه اقتران ایدن تعدیلات دستوریه‌ده دوام ایدیلرك قانون اساسی جذری بر صورتده اصلاح ایدلمه‌لیدر.

ماده ١٥ — دولتلرك اساس بنائی سلطنت و حاکمیت ملیه‌در. ذات حضرت پادشاهی ملتك رئیس اولیسیدر.

ماده ١٦ — قانون اساسی آنجق سلطنت و حاکمیت ملیه اساساتنك تکاملی و اصطفاسی نقطهٔ نظرندن تعدیل قلنه‌جقدر. سلطنت عامه ، اك واسع مقیاسده ، اك احرارانه اصولره توفیقاً ملتك انتخابانه معتقدر اولماسیله حصول پذیر اولور بناءً علیه سریعاً بر انتخاب اصولی تنظیم ایدیله‌جك ، انتخابات کونیه اصولی اساس اتخاذ قلنه‌جق ، قادینلر تدریجاً حائز حقوق اوله‌جقلردر.

ماده ١٧ — دولتدن مقصد عامه‌نك معنوی و اخلاقی ، عرفانی و مادی ، بدنی و مالی صلاح و رفاهیتیدر.

ماده ١٨ — مجالس عمیق صیق دکیشه‌جك ، سلطنت عامه هر آن

منفعل اولەجق ، هيچ بر كيمسەنك تفاهمى ايچون وقت و فرصت ويريلەجكدر . بوصورتلە ملت ، هر وقت ، رأى و اجتهادينى بيلديرەجك و حكومت سينهٔ ملتدن چيقەجق ، ملتك صوك ارادەسنە تابع و منقاد اولەجقدر .

مادە ١٩ — ضربهٔ قوتلرە و ضربهٔ حكومتلرە محل ويرمەمك ايچون حكومت دائمى برصورتدە مراقبه و تفتيش آلتندە بولنديريلەجقدر .

مادە ٢٠ — مجلس تشريعينك هر قرارى نافذدر ؛ اونك فوقندە بر اوطوريتە — سلطە يوقدر . ملتك حقوقنە پايان متصور دكلدر . ملت ، كيف مايشا و مايختار حركت ايدر . عثمانليلرك حقوق عموميەسى بر اثر بخشايش دكلدر : بونلر بشريتك حقوق طبيعيەسنە موافقدر .

مادە ٢١ — قانون اساسينك ممالك عثمانيەيە دائر اولان برنجى مادەسى معناسزدر ؛ پاى تختە دائر اولان ايكنجى مادەسنك ايسە حقوق اساسيەيە تعلقى يوقدر . بو ايكى مادەنك طيى لازمدر .

مادە ٢٢ — وراثت سلطنت و خلافتە و صفت پادشاهى يە تعلق ايدن اوچنجى و دردنجى مادەلر تحرير اعتباريلە سقطەدرلر . بونلرك تصحيحى كركدر . آل عثمان ايچون برقانون تنظيم ايديلەجكدر . بوقانون شيمديكى حالدە نقصاندر . قانون اساسينك بشنجى مادەسى طى ايديلەجك و حقوق خاندانە متعلق آلتنجى مادەسى ايسە عبارە اعتباريلە دوزلتيلەجكدر .

مادە ٢٣ — وكلانك سقوطى اصول قانونيەيە مربوط اولديغندن معدل يدنجى مادەدەكى (اثنابندە وكلانك على الاصول عزل و تبديلى) عبارەسى حشو اولمقلە محتاج طيدر .

مادە ٢٤ — حرب اعلانى دخى صلح عقدى كبى حقوق ملتيەدندر . بوكا نقيض عبارات تصحيح ايديلەجكدر .

ماده ٢٥ — قوای بریه و بحریه‌نك قوماندانسنده‌كی معنانك بالفعل قوماندانلق اولمادیغی تصریح قلنه‌جقدر . (ماده ٧)

ماده ٢٦ — خصوصی اولسون ، عمومی اولسون عفو مسائلی امور تشریعیه‌دندر .

ماده ٢٧ — عثمانلیلرك بریه‌ك = سیتوایه‌ن صفتی قانون اساسی‌یه ادخال ایدیله‌جكدر .

ماده ٢٨ — حریت مطبوعاته و قانون اساسینك معدل ١٢ نجی ماده‌سنه مغایر اولان شیمدیكی قوانین ، نظامات ، اوامر و نهیات كأن لم یكندر . حرب حالنده بیله تفتیش قبل الطبع جائز دكلدر .

ماده ٢٩ — دولتك غایه‌سی عموم اولاد وطنی مجاناً تدریس و تربیه‌در . امكان كورلدیكی تقدیرده مكاتب مجانی و لیلیه تحویل قلنه‌جقدر . تدریسات عالیه دولته ، تدریسات ثانیه ولایاته ، تدریسات ابتدائیه بلدیه و جماعاته براقیله‌جقدر .

ماده ٣٠ — حقوق و وظائفده قبول اولنان مساوات قومی سائر بالجمله خصوصاتده‌ده برغایه تشكیل ایده‌جك و دولتك مؤسسات و قوانین اقتصادیه و اجتماعیه‌سی بو نقطه‌یی استهداف ایده‌جكدر .

(ق ، ا ماده ١٧)

ماده ٣١ — لسان رسمی تركجه اولمقله برابر خصوصات مختلفه‌ده السنهٔ محلیه‌نك السنهٔ معاونه عد ایدلمسی اساسی قبول ایدیله‌جكدر .

(ق ، ا ، م ، ١٧)

ماده ٣٢ — مأمورین ، آمرلرك و قابینه‌لرك تحت امانده بولنمیه‌جق ، بونلرله حكومته ، حكومتك بونلره قارشی اولان حقوق و وظائفی بر قانون مخصوصه درج ایدیله‌جكدر . مأمورین ، بر انضباط دیوانك و یاعلی العاده بر محكمه‌نك قرار و اعلامی اولمه‌دن عزل و تبدیل ایدیله‌من ،

حکومت وحتی شکل وطرز دولت دکیشدکله اداره تبدل ایتمز . مأمورین غلای اسعاره توفیقاً توظیف اولونور .

دولتك اختصاری طرلاییسیله آچیقده قاله‌جق مأمورین ، وار دولتك تنقیصی سببیله خدمتلرینه لزوم کورولمه‌ین ضابطان ، مساعیٔ عمومیه‌ده قوللانیله‌جقلردر . حکومت بونلری ترك ایتمك حقنی حائز دکلدر . مأمورین ، اك کزیده طبقهٔ اجتماعیه‌مز اولدیغندن حکومت ، بونلرك صیانتنه بالخاصه عطف اهمیت ایده‌جکدر .

مأمورین قانونی مجلس مبعوثانك ایلك دورهٔ کشادنده تنظیم وتصدیق ایدیله‌جك مواد مستعجله‌دندر .

ماده ٣٣ — تکالیف تعدیل وتهوین ایدیله‌جکدر . بر طاقم مساعیٔ عمومیه‌نك ملیلشدیرلمسی — ناسیونالیزه ایدلمسی شرطدر . عمقی کلتی امتیازات بر داها تفویض ایدلیه‌جك ، اعتدال و اطراف تحتنده بر طاقم تشبثات خصوصیه و مالیه تشبثات رسمیه و ملیه عدادینه کیره‌جکدر . لکن بو خصوصده استعجال و افراط لازم دکلدر .

ماده ٣٤ — هیچ بر خصوصده استموال (رەکیزیسیون) وقانونسز استملاکه (أقسپروپریاسیون) مساغ یوقدر .

ماده ٣٥ — اشکنجه‌نك ممنوعیتی (ق ، ا ، ٢٦) تأییداً قانونمزدن طایاق جزاسی قالدیریله‌جقدر .

ماده ٣٦ — « اعدام جزاسی قوانین جزائیه‌مزی قانایله لکه‌دار ایتمیه‌جکدر » (شو ترکیب ظریف « لوثی بلان » کدر .)

وکلای دولت

ماده ٣٧ — مسئولیت وکلا درحال توضیح ایدیله‌جك و بوکا دائر اولان قانون مجلسك ایلك اجتماعنده حاضرلانه‌جقدر . قانون مذکورك

ماقبلنده‌ده استثنائی اوله‌رق شمولی بولنه‌جقندن وکلای سابقه بوقانون موجبنجه محاکمه ایدیله‌جکلدر .

ماده ۳۸ — مصالح وکلایه عائد اولوب قانون اساسینك معدل ۲۹ نجی ماده‌سی موجبنجه تنظیمی لازمکلان قانون ۳۶ نجی ماده‌مزده‌کی قانونه برلکده سرعتله اصدار قلنه‌جقدر .

ماده ۳۹ — قانون اساسینك ۳۲ نجی ماده‌سنجه تنظیمی لازم دن اصول محاکمهٔ وکلا بر آن اول تنظیم ایدیله‌جکدر .

ماده ٤٠ — طلعت پاشانك قانون اساسیدن طی ایتدیردیکی معدل ۳۵ نجی ماده یا عیناً و یا اصلاحاً ابقا قلنه‌جقدر .

ماده ٤١ — موقت قانون نشری جائز دکلدر . (بو بابده ٤۳ نجی ماده‌مزه مراجعت)

مجلس عمومی

ماده ٤۲ — مجلس عمومینك تعطیلاندن بالاستفاده حکومتك مراقبه‌سز حرکت و موقت قرارنامه و قانون نشر ایتمه‌مه‌سی ایچون تدبیراتی دوشونولمشدر : مجلسك انفساخندن دیکرینك انعقادینه دکین اعضای مجلس ویا مجالسك بر ربع ویا ثلث مقداری مرخصلر قرعه ایله تفریق اولنه‌جق و مواد مستعجله‌ده قوهٔ تشریعیه وظیفه‌سنی ایفا ایده‌جکلردر . کذلك مجلسك انعقادنده قانونیتی تکرار تکلیف اولونمق اوزره (دولتی بر مخاطره‌دن ویا حدود امنیت عمومیه‌یی خللدن وقایه ایچون بر ضرورت مبرمه ظهور ایدنجه و بوبابده وضعنه لزوم کورینه‌جك قانونك مذاکره‌سی ایچون مجلسك جلب و جمعنه وقت مساعد اولمدیغی حالده قانون اساسی احکامنه مغایر اولمامق اوزره)

وكلانك قرارنامه‌لری آنجق بو مختصر مجلس تشریعجه قبول ایله مشروطیله معمول به اولور . مواد مستعجله خارجنده بو هیئتك بر صلاحیتی یوقدر . اوفاق مجلس ، اکثریت ثلثان آرا ایله استیضاح تقریرلری بیله ویره‌بیلیر بو مجلسدن مقصدمز سلطنت وحاکمیت ملیه‌نك مستمراً دوامی وفاصله اثناسنده استبداده فرصت بولونمامه‌سیدر . تاریخ مشروطیتمز مطالعه ایدیلنجه ملتك بونده نه درجه‌لرده حقلی اولدیغی تظاهر ایدر .

ماده ٤٣ — مجلس اعیانك لزومی وعدم لزومی مناقشه ایدیله‌جکدر . لزومی تحقق ایدرسه بو مجلس انتخاب ایله اجتماع ایدر و مملکتمزك طبقات منورهٔ مختلفه‌سندن مرکب اولور . قید حیات شرطیله اعیان اولماز .

دولتمز دول معظمه‌نك مظاهرت اقتصادیه ، سیاسیه ، اداریه‌سنی استحصال ایده‌بیلیرسه کندیلرینه موقتاً همشهرلك عنوانی تفویض اولونان کیمسه‌لرده بر مجلس عالی‌یه اعضا قبول اولونور . لکن بو اصول بر وقت ایله معیندر . [مشهور (غاریبالدی) ١٨٧٠ محاربه‌سنده فرانسه‌یه ایتدیکی امداددن طولایی پاریس مجلس تشریعیسنه اعضا تعیین قلنمشدی . . بزده بویله بر اصولك اختیارینه حاجت کورولورسه حق سلطنت داخلیه‌مزه خلل کلمه‌دن امر مراقبه تأمین ایدلمش اولور .]

مبعوثان هیئتی

ماده ٤٤ — ممالك کوچولدیکندن و آز اعضایی محتوی بر مجلس دائما دائرهٔ نفوذه آلینه‌بیله‌جکندن هر اللی بیك نفوس ذکوره بر ینه علی الاطلاق هر اللی بیك نفوس ذکور و اناثدن بر مبعوث آلنماسی قرار کیر اولمالیدر .

مآخذ قوانین

ماده ٤٥ — قوانین عثمانیه‌نك مآخذ و منابعی مختلف اولوب بونلردن تورلو تورلو مخاذیر تولد ایتدیکندن کلیات قانونیه‌مز یکیباشدن و بش سنه ظرفنده تکرار تسوید و تنظیم قلنه‌جقدر . قرون وسطی و دره‌بکلك زمانی اصولاتی تعقیباً تنظیم ایدیلن اراضی و طاپو و اوقاف قوانینی تجدید ایدیله‌جکدر .

تنظیم قوانینده عقل ، نقله ترجیح ایدیله‌جکدر .

خصوصات ذاتیه (ستاتو پرسونه‌ل) ده منبع قوانین و نظامات هر جماعتك شرایعیدر . خصوصات عامه‌ده منبع قوانین عرف خلق، فن حقوقك فتوحات جدیده‌سی، مملکتك تمایلات معقوله‌سیدر .

قوانین محیط المعارف و کلیات شکلنده اوله‌جق ، اسلوب نوین ایله یازیله‌جق و هر لسانده نشر ایدیله‌جکدر .

ماده ٤٦ — حکامك لاینعزللکنه ، ضماناته و سائره‌یه دائر اولوب قانون اساسینك ٨١ نجی ماده‌سنده اشارت ایدیلن قانونلر حال تنظیم قلنه‌جقدر .

ماده ٤٧ — فوق العاده قومیسیونلر ، محکمه‌لر ، دیوان حربلر ملغادر . قانون اساسینك ٨٩ نجی ماده‌سی مؤیددر .

ماده ٤٨ — اصول محاکمه‌لر اصلاح و اختصار و دها بسیط بر حاله افراغ ایدیله‌جکدر . مدتلر قیصالتیله‌جقدر .

دیوان عالی

ماده ٤٩ — دیوان عالینك اصول محاکمه‌سی تثبیت و بر قانونه درج ایدیله‌جکدر . بو قانونك ماقبلنه شمولی اولوب وکلا و مبعوثین سابقه بو شرائط آلتنده محاکمه اولنه‌جقدر .

ولايات

ماده ٥٠ — ممالك عثمانيه ، لسان ، حوائج اهالی ، أتنوغرافياى
اجتماعات اقتصاديه نظر دقته آلنەرق مناطقه تفريقيله سياسی مركزيت
واداری عدم مركزيت دستوری موجبنجه اداره اولنه‌جقدر . امور
ولايتك ادارەسنده صاحب كلام اهالیٔ ولايتدر . هر ولايتك بر مجلسی
اولەجق وهر بلده وناحيه نتيجهٔ انتخاب اولنق اوزره بر حكومت
محليه يه نائل بولنه‌جقدر . مشروطيت واستشارەنك مجالس تشريعيه يه
حصری جائز اولميوب بو نعمتدن ولايتلر ، شهر و ناحيه‌لر ، جماعتلرده
مستفيد اوله‌جقلردر . قانون اساسينك ١٠٨ نجی مادەسندەكی توسيع
مأذونيت و تفريق وظائف نظام مخصوصی بر آن اول يابيلماليدر .

ماده ٥١ — اوقاف اسلاميەنك ادارەسی جماعات اسلاميه يه
مفوضدر . اوقاف لدی‌الحاجه استبدال اولنور وبدلی ايله معارف
اسلاميه اعلا قلنور .

املاك واراضی اوزرندەكی حقوق اوقاف نقده تبديل ايله مسقفات
ومستغلات اطلاق اولونور .

ماده ٥٢ — اقسام اراضی واملاك توحيد ايديله‌جك وجملەسی
املاك صرفه مترضەسنه داخل اوله‌جقدر .

ماده ٥٣ — هر بر بلده سكنەسی جماعت شكلنده اجتماع ايده‌بيليرلر
ويوقلره كيمسه مانع اولماز . بو تقديرده اوقافك ادارەسی كنديلرينه
عائددر . اوقاف نظارتنك وظيفەسی نظارت عموميەدن عبارتدر .

مواد شتی

ماده ٥٤ — مجلس تشريعی ويا مقامنه قائم مختصر مجلس قراريله
اولمەرق اداره عرفيه اعلان اولنه‌ماز

ماده ٥٥ — ادارۀ عرفیه مؤبد و مزمن اولهماز . اون بش کون اوتوز کون ، قرق بش کون اولمق اوزره اوچ درلو ادارۀ عرفیه قبول اولنه جق و بوندن فضله سی مجاز اولهمیه جقدر . بو تقدیرده مملکتده اختلال وار دیمکدر . و اختلال ایسه وسائط سائره ایله اطفا اولونور .

ماده ٥٦ — ادارۀ عرفیه قرارنامۀ حاضری ١٢٩٣ ده موقت قرارنامه اولمق اوزره تنظیم ایدیلوب بر مقتضای قانون اساسی ایلك اجتماعنده مجلس عمومی یه عرض ایدلمه دیکندن ساقط عن العملدر .

ماده ٥٧ — لدی الاقتضا و خدانکرده حقیقی اختلال ظهورنده تطبیق ایدلمك اوزره بر ادارۀ عرفیه قانونی تنظیم قلنه جق ولکن بو قانون ، قانون اساسینك ١١٥ نجی ماده سی موجبنجه قانون منیفه مذکورك هیچ بر ماده سنی تعطیل و یا اسقاط ایده میه جکدر .

ماده ٥٨ — قانون اساسی قوانین و نظامات مملکتك فوقنده در . ادارۀ عرفیه قرارنامه سنك بوکا تعلقی اولهماز . بناءً علیه شیمدیکی قرارنامه ده کی (قانون اساسی) قیدی باطلدر .

ماده ٥٩ — لدی الحاجه مجلس مؤسسانك ناصل طوپلانه جغنه دائر بر قانون اساسی ماده سی تحریر قلنه جقدر .

ماده ٦٠ — کلیات قانونیه بش سنه ده یکیدن وجوده کتیریله جکندن شیمدیکی قوانینك مضرتری بر قومیسیون معرفتیله تدقیق و لدی الایجاب قوۀ تشریعیه معرفتیله عملدن ساقط عد ایدیله جکدر .

قوانین حاضره من تناقضلرله مالامال اولدیغندن بونلرك ایچندن ناصل چیقیله جغنه دائر بر نظام قلمه آلنه جقدر .

ماده ٦١ = (اتحاد و ترقی) ، (حریت و ائتلاف) شکلنده و حزب مستبد = فاشیون طرزنده جمعیتلرك تشکیلی ممنوعدر . بو بابده قانون اساسینك معدل ١٢٠ نجی ماده سنه بر فقره علاوه و بو کبی جمعیتلر آچیقجه تعریف ایدیله جکدر . هیچ بر فرقه و جمعیت امور حکومته مداخله ایده من .

مواد متفرقه

ماده ٦٢ ـــ غرب اصطلاحیله حکومت عثمانیه بر (پارلامنتو) حکومتی اولوب (قابینه) حکومتی دکلدر ؛ یعنی حکومت مجلس تشریعیده عدم اعتماد قراریله سقوط ایدر مقوله‌دندر .

ماده ٦٣ ـــ حکومت ، مهما امکن والندن کلدیکی قدر خلقك اعاشه ومعاشنی تأمینه مجبوردر . ماهیتی اجتماعیدر .

ماده ٦٤ ـــ کچینه‌میانلرك ، عجزه‌نك ، خسته‌لرك ، اطفالك تأمین حیاتی وظائف متحتمهٔ دولتدن عد ایدیله‌جك وحکومت بو غایه‌یه باقلاشمق ایچون بذل مجهود ایده‌جکدر .

ماده ٦٥ ـــ سرمایه‌یه قارشی عمله دائما حمایه ایدیله‌جکدر . لکن سرمایه‌نك ده حقوق مشروعه‌سنه خلل کلمیه‌جکدر .

ماده ٦٧ ـــ طرح تکالیفده ایراد وقدرت واستطاعت اساسدر .

ماده ٦٨ ـــ محاکم خرجلری لغو ایدیله‌جکدر . اجرتلی عدالت کلمهٔ مبجلهٔ عدالتله بر تناقض تشکیل ایدر .

ماده ٦٩ ـــ حکومتدن غایه عدالت ومساوات اجتماعیه‌نك تأسیسیدر . بناءً علیه قوانین وحکومتك اجتهاداتندن مقصد بوکون مال وملکه صاحب اولمایان طبقات اجتماعیه‌مزك یوکسلتلمه‌سیدر . عمله تدریجاً شریك منزلتنه چیقه‌جقدر .

ماده ٧٠ ـــ بوندن صوکره هیچ بر انحصاره رخصت ویریلمیه‌جکدر .

ماده ٧١ ـــ معارف ، یالکز اغنیانك اولقدن چیقه‌جق ، مهما امکن هر بریهٔ مملکت اذواق فکریه وعلمیه‌دن مستفید اوله‌جق بر درجهٔ معرفته صعود ایده‌جکدر .

ماده ٧٢ ـــ حکومت ، برایای وطنه علم وعرفانی اکمالك تأمینی ایله مکلفدر .

ماده ۷۳ — مملکتمزده هیچ بر عنصرك دیگرینه تفوقی یوقدر . ملیت عامه ور سمیه ، ملیت خاصه وأتنوغرافیه‌یی تحت ضمانده بولوندورر . ملیت عامه ایله مذاهبك علاقه‌سی یوقدر .

ماده ۷٤ — حقوق سیاسیه ومدنیه عینی زمانده وظائف سیاسیه ومدنیه تشکیل ایدر .

ماده ۷٥ — مملکتك احیای اقتصادیسی پروغرامی درحال تنظیم ایدیله‌جکدر .

ماده ۷٦ — حکومت ، بیوك ثروتلری ، سندیقا وتروستلری کریه کورور . احتکار ، قانوناً تعریف وبوبابده بر قانون قلمه آلنه‌رق منع ایدیله‌جکدر .

ماده ۷۷ — عسکرلك حد اصغریسنه تنزیل ومدافعهٔ ملك وملته تخصیص ایدیله‌جکدر .

ماده ۷۸ — تهجیر و تقتیل ، استموال و استملاك طولاییسیله ایدیلان بوتون ضررلر الك عادلانه بر طرزده و دین و مذهب فرقی کوزتلمه‌دن تضمین و تعمیر ایدیله‌جکدر .

ماده ۷۹ — أرمنی و ترك و کرد قتاللری و تهجیرلری دعویسی ذیلنه آیرمه‌دن عفو عمومی اعلانی جائز دکلدر .

ماده ۸۰ — حکومت سابقه ارکانی عفو کمایدیلمه‌دن عفو اولنمیه‌جقدر .

ماده ۸۱ — ممالك عثمانیه‌یه وممالك عثمانیه‌دن مهاجرت سربستدر .

ماده ۸۲ — دولتك اختصاری اوزرینه بر ترك دولت ملیه‌سی شکلنی اکتساب ایتمه‌سی سائر اقلیت عناصرینك هیچ بر نوع حقوق سیاسیه و مدنیه‌سنه خلل کتیرمز . (اکثریت) عنصری دیمك دیکرلرینه نسبتله (تفوق) عنصری دیمك دکلدر .

ماده ٨٣ ــ اجنبیلرك بورادهكی حقوق و منافعی محفوظدر. بونلر مملكتمزده حقوق سیاسیه‌دن ماعدا بالجمله حقوقه اشتراك ایدرلر. دولتمز مسافرپرورلكی آمریقه دولتی كبی كندیسنه شعار اتخاذ ایدر.

ماده ٨٤ ــ دیانت احمدیه سیاستك فوقنده بر موقعی حائزدر. مملكتمزده هر دین و هر نوع حریت فكریه مصون عن التعرض و محترمدر. ادیان كتابیه ذاتاً یكدیگرندن متولد اولدیغندن بونلرك خطوط عمومیه‌دكی اشتراكندن بالاستفاده بالجمله مذاهب اربابنك اس اخوتی اعلان ایتمك اخص آمالمزدر.

ماده ٨٥ ــ ترك قادینلرینك تكاملنی عقیدهٔ جذریه بر وظیفهٔ اساسیه اتخاذ ایدر.

ماده ٨٦ ــ محاربهٔ عمومیه بر ایالتك بنیه و صحتنی افساد ایتدیكندن صحت عامه مسائلی، وظائف اصلیهٔ حكومت عدادینه ادخال ایدلمشدر.

ینی كوی ١٢ تشرین اول ١٩١٩

سیواس قونغره‌سی هیئت تمثیله‌سی رئیسی

مصطفی پاشا حضرتلرینه

محرری : جلال نوری

پاشا حضرتلری ! بوکون غزته‌جیلق دکل ، مساعده‌کزله شو برنجی صقرده‌مده مؤرخلك ، آشاغیده‌ده دعاکولق ایده‌جکم .

متارکه‌نك امضاسندن فرید پاشا حکومتنك زوالنه قادار ملت وبناءً علیه دولت بر دورهٔ بطالت وضلالت کچیردی . (اتحاد وترقی) سقوط ایتمشدی . لکن ، یرینه ینه (اتحاد وترقی) کلدی . شواذ عامه (پارادوقسال) = قناعت عامه‌یه مخالف دیه‌جکلر . خیر افندم . اویله دکل . (اتحاد وترقی) بر اولیغارشی (درت بش کشینك تحکم وتغلبی ، سلطهٔ اقل) ایدی ، (حریت وائتلاف) ده اویله‌در . عندی وشخصی ، ذوق وهوائی پولتیقه برنده نه قادار مطاع ایسه ، اوتکنده‌ده اویله ایدی . بر فرق ایله که اتحادجیلر داها مضبوط وتشکیلاته مالك کیمسه‌لردی ، بریکیلر انضباطدن وتشکیلاتدن محروم ایدیلر . اتحادجیلر صوك سنه‌لرده ملیت اقنومنی دستور اتخاذ ایتدکلرندن ائتلافجیلر محضا مخالفت ایچون بو اقنومی پایاله آتدیلر . مملکت فلاکتلره معروض قالیرکن ، فرید پاشانك فاتحهٔ اجرا آتی راست که‌لنی حبس ونفی ایتمك اولدی . بو ترتیب حکومت کافرماتدی ، دینلرك ناصل کفردسی اولورسه طبقی : اونلر کبی .

لسان حال ایله — حتی ، بعضاً لسان قال ایله دیوردی که : ترك ملتی ئولو دکلسه‌ده ئولکوتدر. اونك ایچون اعمال رها وحیات یوقدر. بوقوم کیدییور. تبصیدن ، انقیاددن ، فناکته رضادن باشقه یاپه‌جق هیچ برشیء قالمامشدر .

— بوبویوك جنازه عازینه اعرض تسلیمیت ، فرید پاشانك شعاری ایدی. ملت کوری ویاخودکه هیچ یوق ! بوتون قباحت ملتك ! طالعك ، قدرك ، عناصر سائره‌نك ، یاوری حربك هیچ بر دخل وتأثیری متصور دکل . (غاریبالدی) روماکی آلدی ، لکن ، پاپا حضرتلری (واتیقان) ده ینه سلطاندریا ؟ ایشته بوبله بر آرزو وهوس اویاندی .

بوکون دیمزی ، متمزی ، موجودیتمزی ، ناموسمزی قورتاران حرکت ملیه چته‌جیلکه ، حیدودلقله توصیف اولونه‌رق علی کمال بك افندی ، داخلیه ناظری صفتیله ، شرق و غربه تعمیملر یاغدیردی .

ملتك مرضیه‌ی آراشدیرلمادی. ظن ایدلدی که ملت ، باب عالیده فضولاً بریکمش برقاچ بندکان وبدبیناندن ، برقاچ قورقاقدن ، برقاچ سرکذشت متحری‌سندن عبارتدر. صوکره ، وقتیله سوه‌نه ، ألندن ایش چیقماز برعصابیجی‌نك ظن ایتدیکمز برعادل بك توره‌دی. آز قالدی ، ویریلن او امر ایله ملتداشلر ، دینداشلر آراسنده قان دوکوله‌جکدی. اورته‌ده نفاق وشقاق وار صاندیلر . حالبوکه ملتك اتفاقی بوکون تظاهر ایدییور. برعاریهٔ داخلیه رمق قالدی . فرید پاشا ، ترك ملتنك بوهنکام وحدتنی روماده (ماریئوس) ، (سیلالا) ، سه‌رطوریئوس) ، (پومپه) ، (چزار) عصر فترتی صاندی.

داماد پاشا ، ذهننجه ملتك قرارانمدامنی ویرمشدی.. اونك ایچون

قابیلری بویوك آچدی . صوكره‌دن دائرهٔ شهریت و اصالته كیره‌ن بو دومان رنكلی كوزلكاره مالك وزیر ، اورته‌لغی بك قارانلق كوردی .

ملتمزك سجیهٔ اصلیه‌سنی و بو سجیهٔ اصلیه‌نك اك قاریشق زمانلرده كرامت كوسترمك معتادی اولدیغنی آكلایامازدی ، چونكه ، عقلای سبعهٔ یونانیه‌دن دكلدی. مقام سلطنتی قورتارمق سوداسنه دوشدی . حالبوكه ، زوالی آدام بیلمیوردی‌كه سلطنت یالكز ملتله قورتولور . ملت و مملكتسز سلطنت متصور دكلدر . ها ، اونوتدق ، رومادهٔ حق سلطنتی حائز قدس ـ مالطه (سن‌ژان) شوالیه‌لرینك طریقی وار. اركاننك حیه‌لری بك قیمتلیدر ، توانم‌اولسه بونلردن برتانه‌سنی تقلید ایتدیروب داماد پاشایه كوندررردم . لطیفه برطرف ؛ فرید پاشا (قامبورچ) قرالنه ، (سوماطرا) آطه‌سنده‌كی یرلی شیخلره ، بخارای شریف ونحیوه امیرلرینه غبطه‌لر ایتدی. بونلره غبطه ایده‌بیلمك ایچون ترك ملتنده هیچ برخصلت وجلادت كورمه‌مك لازم كلیردی. فرید پاشا ، تاریخمزی بیلمزدی‌كه‌اوندن ملتمزك سجیهٔ حاضره‌سنی استخراج ایتسون. كوزلرینك اوكنده اویله قویو سیاه وهر شیئی قره كوستر بركوزلك واردی. بو بطلان محاكمه دولتی فلاكته سوروكلدی . زمانك ، زمان استخلاص اولدیغنی ، آوروپاده هرملتك قورتولدیغنی ، آلمانیاده (هوهنچولرن) لرك ، روسیه‌ده « رومانوو » لرك آوستریا مجارستانده (هابسبورغ) لرك انقراضنی ، عالمك یكی یكی اجتماعی شهراهلره‌متوجه بولندیغنی‌ده داماد فرید پاشا آكلایه‌مادی . خلاصه ، پاشا حضرتاری ، جیادت ملیه‌سنی ، حیاتیت فیاضه‌سنی و عزم بقاسنی كوسترمك ایسته‌ین ترك ملتی عزت و توفیق پاشالرك قابینه‌لری دورنده

باطل ، فريد پاشانك حكومت باطله‌سی عهدنده ایسه بسبتون مخدر برحالده قالدی .

حالبوكه ، تكراره نه حاجت ؟ ملتمز بویله سونوك ، حیاتدن بیزار ، قابلیتسز دكلدی. ایشته، بویله قاریشیق بر زمانده ، آوروپاده مصالح صلحیه وحربك تصفیه‌سیله مشغول ایكن حركت ملیه‌نك باش كوسترمه‌سی تاریخده ترك ملتنك انجلای حیاتیتی اولمق اوزره تذكار ایدیله‌جكدر .

حركات ملیه برقاچ نقطهٔ نظردن شایان تقدیردر : اولا ، عرض ایدیلن منظرهٔ انسجام وانتظام اجانبه امنیتبخش حضور اولدی . بو ، عظیم برموفقیتدر . محترم اجانب كوردیلركه تركیه‌ده ثم التدارك برداماد پاشا باب عالیسی دكل ، حیاتنه عزمكار بر ملت وار. بوملت تعضی ایده‌بیلور ، و ، غایه‌سی انتظامدر. دیمك كه تركیه‌ده ده‌موقراسی حاكم اولورسه منتظم بر حكومت وجوده كتیرمك قابلمش ! داماد پاشالر یالكز ساخته برحكومت تركیب ایده‌بیلیرلر. حالبوكه ملت بوتون بو فضولیلره ، سرای بوجكلرینه ، بوبله‌سی ملا-لاقلرینه ، استبداد مقلدلرینه ، زوربالق خواهشكرلرینه ، ملتی‌ده ، آوروپایی‌ده بیلمه‌ینلره مرجحدر. آوروپا ، بونلرله مناسباتده بولونه‌ماز ، تركلر حقنده سوز سویلمك حقنی حائز ، ینه ، تركلردر .

ثانیاً ، حركات ملیه داخلی دائرهٔ اتفاقنه آلدی. تركلره‌موجودیتنی تبشیر ایتدی. اعصاب وعروقه ألقتریق قوتی ویردی. انتظام كوستردی. روسیه‌ده (لهنین) و (طروچكی) لری ، بالطق ایالتلرینه (فون‌در غولتش) لری، فلان ،تقلید ایتمدی . متغلبه‌لك، توره‌دیلك كوسترمدی. شوفاصلهٔ اداره دورندن صوكره ، اثبات ایتدی‌كه تركلرك ده‌موقراتیق

حکومتی بالذات دەموقراسیدن چیقەجقدر .

ایشتە پاشا حضرتلری ، ظنمده ذهول و خطا یوقسه . تاریخ فرید پاشانك حکومت مقهورەسیله حرکات ملیەیی بویله محاکمه ایدەجکدر . حرکات ملیه ، ترك ملتنك فعلاً اثبات وجود ایتمەسیدر. حالبوکه علی کمال بك هر نوع حرکات ملیەدن توقی ایدلمەسنی ، (یعنی اثبات وجود ایدلمەمەسنی) محررات رسمیه ایله ولایاته امر ایدییوردی . اثبات وجود ایدلمه‌یجه نه اولور؟ موجود اولمایانك ملکی محلول عد ایدیلیر وطوتانك النده قالیر . افراد ملت اسیراولور. ترك ملتی بونجیب واصیل حرکتی ایله اثبات ایتدی‌که بوممالکت مستعمره اولەجق برکشور دکلدر.

بوراده ساکن اولان قومده مستملکەلردەکی کبی مثبت بر حیاته عدم قابلیتی ثابت اولمش بر خلق اولمقدن پك اوزاقدر. ترکیه وترك هضم ایدیلەمز. ترکیه وترك جمعیت اقوامه بالارث والاستحقاق داخل اولەجق برکمیت دولیه و ملیەدر . ترك اسیر ایدلمز ، لکن ئولور . ترك ، (ئوئیلسن) ك اون ایکنجی نظریەسنه مستحقدر. ترك دولتی حقوق دولدن استفادەیه لایقدر . ترك دشمن عد ایدیله‌بیلیر ، لکن حقیر کوریلەمز . ایشته فرید پاشای داماد ، عادل بك ، محمدعلی‌بك ، علی کمال بك ، سلیمان شفیق پاشا ، وقس علیه‌البواقی بوفکرلری قبول ایدەمیورلردی ؛ ملت ایسه بو حقائقی آوروپایه قارشی پك ادیب برطرزدەاثبات ایتدی. ملتك استملاسندن صوکره فریدپاشاوقومپانیەسی ایله متفعن فکرلری یوق اولویور ، فقط ناصل یوق اولویور ؟ کعبة‌اللهك تطهرندن صوکره (لات) و (عزی) ایله برلکده ۳٦٥ صنمك کول اولمەسی قبیلندن .

پاشا حضرتلری ، مملکتمزده برتك اولسون سیاسی فرقه تشکل ایده‌مدی. (اتحاد وترقی) ده ، نظیرهٔ غیر بدیعه‌سی (حریت و ائتلاف) ده بر جمعیت مستبدهٔ سیاسیه ، روماليلرك اصطلاحنجه بر (فاقسیون) ایدیلر. بویله شیلرك تشکلی تاریخاً مجاز وحتی مشروع‌در ؛ لکن ، برشرط ایله : مقصد حاصل اولور اولماز طاغلمق. طلعت پاشا ایله یارانی بونی آکلامادیلر. استبداد هم طاتلی کلدی ، همده قولای. حالبوکه وسائط عرفیه ایله کیم اولسه تدویر امور ایدر :

آسیاب دواتی برخرده اولسه دوندورر

فقط ، بونك برده فرداسی واردر. بونك ایچون ، هنوز اتحاد وترقی طوبدن اعتسافاته باشلامه‌دن ، سلانیك قونغره‌سنه مطبوع بر لایحه کوندردم ، و ، جمعیت ، اصول واطراد دائره‌سنده ملته منقلب اولمالی دیمشدم. اصحاب طریقتك (فنافی الله) ی قبیلندن (فنافی الملة) بویله اولسه‌یدی. ، بوکون ، (اتحاد وترقی) نامی ، تر ، وپاك ، نجیب وبلند برنام اولمق اوزره ، هرکس تجیل ایدر ، تقدیر ایدر ، توقیر ایدردی... فقط (تاریخ استقبال) مؤلف حقیرینك بر رساله‌سی ، عجبا دوقتور ناظم بك طرفندن آکلاشیله‌بیلمیری ایدی ؟ هرنه ایسه هیکلره قارشی ، یاخود مزارلقده نطق ایراد ایتمشم.

محمود شوکت پاشا ایله انور پاشا حرکات احرارانه‌نك بدایتنده پك بویوك نام قزاندیلر . بونلرك موقعی یوکسلدی. محمود پاشا مرحوم ایچون صدارته کچمك بر تنزلدی. انور بك ایچون حربیه نظارتی قبول ایتمك بر کوچولمکدی. فقط ، انسان صدراعظم اولونجه دولتلو فخامتلو ... اولورمش. زوالی شهید محترم بونلره طایانه‌مدی. موقع قدسیتی براقدی ، موقع مسئولیته کچدی. هدف اعتراض اولدی.

كوملك برنده قتل ايدلدی .

انور بوم ايليده ، بنغازيده ، حتی بلكه باب عالی وقعه‌سنده ، ادرنه‌نك استردادنده ، لذلك ، حسن صيته نائل اولمشدی . ترك دموقراسيسی كنديسندن خدمات متماديه بكليوردی . لكن چوجوغی افساد ايتديلر . مجاهد اعظملق رتبه‌سنك رفعيله كنديسنی مقام سرعسكری‌يه اوطورتديلر . انور ، طبقات خلقدن يتشمش ايدی ؛ اوكا برده دامادلق اضافه ايلديلر . دامادلق پرنسلك مقلدلكنی ايجاب ايتدی . بونك ايچون ده فلوس اصفره احتياج واردی . سرای وچفتلك لازم اولدی . آلمانيا امپراطوری دينلن تيلكی ، انور اطلاق اولونان قارغه‌يی دولبازلغيله آلداتدی . آغزندن پينيرنی آپارتيركی انورك شهرت عسكريه وموقع احرارانه‌سنی آلدی . واونی بر (پانجرمانيست) قوميسيونجيسنه تحويل ايتدی . سياه وقرمزی قارتاللر ، بالطبع ، بو اثناده بالای سر انورده بالكشای نحوست اولديلر . حالبوكه بر مرحوم محمود شوكت پاشايه ، بر مرحوم انور پاشايه بو ملتك پك چوق احتياجی واردی . و بوندن صوكره ده بويله‌لرينه ـ مرحوم قيدی احترازيدر ! ـ افتقارمز اوله‌جقدر ، چونكه ، ايريون يتيشه‌مشدر .

فريد پاشای داماد بنی ايتاليايه سورمشدی ، ياشام ، باقيكز اوراده نه‌لر دوشوندم ، نه‌لر كوردم وسزه نه هديه‌لر كتيردم : روما كاظمه هماونده حاكم تاريخ قديمده ، تاريخ جديدده مشهور (مونس يانيقولوس) [*] ذروه‌سنده قوجامان بر هيكل وار . آت اوستنده بر قهرمان ، اطرافنده اوفاق اوفاق رجال وجنراللرك هيكللری ، هيكلچه‌لری ، بوذات ، ابدی الاشتهار (غاريبالدی) در . هيچ بر ايتاليان شهر وقصبه‌سی

[*] فرانسزجه ـ لوژانيكول ـ ، ايتاليانجه ـ جانيقولو ـ

متصور دكلدركه اوراده بر (غاريبالدى) هيكلى ، ميدانى ، جاده‌سى ، كوپروسى بولونماسون . جنوبى آمريقا حكومتلرندن برقاچنك انقلابات حربيه‌سنه بالفعل قاريشان ، اوراده يارالانان ، ١٨٧٠ محاربه‌سنده جمهورى فرانسه‌نك امدادينه قوشان ، ايتالياده ، ملتك سلامتى ، وحدتى ايچون هردقيقه چارپيشان بو وطن پرور هيچ بر ايتاليانك شهر و قصبه‌سى متصور دكلدركه اوراده بر (غاريبالدى) هيكلى ، ميدانى ، جاده‌سى ، كوپروسى بولونماسون . جنوبى آمريقا حكومتلرندن بر قاچينك انقلابات حربيه‌سنه بالفعل قاريشان ، اوراده يارالانان ، ١٨٧٠ محاربه‌سنده جمهورى فرانسه‌نك امدادينه قوشان ، ايتالياده ، ملتك سلامتى ، وحدتى ايچون هر دقيقه چارپيشان بو وطن پرور هيچ برمانع قارشيسنده ييلمامشدى . جمهوريت اراضيسى درت طرفدن محصور ايكن (غاريبالدى) نك غيرتنه خلل كلمدى ، مأيوس ومفتور اولمادى . ناپوليده‌كى دشمنلر (وه‌له‌ترى) يه ياقلاشمشلردى ؛ اسپانيوللر (فيوميچينو) يه عسكر چيقارمشلردى ؛ نمسه‌ليلر (بولونيا) يى تهديد ايديورلردى ، فرانسزلر (قاستل غوئيدو) ده ايديلر (غاريبالدى) طبقى اهل سنت والجماعت مجتهدلرى كبى — يأس ، كفردر — ديدى ، ملتنه خدمتكار اولدى وقازاندى . « عسكرلرم ! — ديوردى — بنى تعقيب ايتمك ايسته‌ينلره بنم ويره‌جكلرم شونلردر : آجلق ، صوغوق ، كونش ؛ اكمك يوق ؛ زورلى مشى و حركت ؛ سونكو ايله هجوم . وطنى سه‌وه‌ن بنى تعقيب ايتسون . » (٣ تموز ١٨٤٩ ده‌كى امريومى) .

بونك ايچوندركه ايتاليانك وحدتى حاصل اولدى . (غاريبالدى) ايتاليا وحدت و حريتنك فرشتهٔ حافظى ايدى . مجاهده بيتدكدن صوكره (ساردنيا) نك يوقارى طرفنده‌كى (قاپره‌را) آطه‌جغنده‌كى

ملكنه چكيلير ، بر آز استراحت ايدر . لكن ، بواويغونسزلق چيقنجه، همان دكزى آشار . ايتاليانلرك حريت ووحدتى ايچون آرسلان كبى ميدانه آتيليردى . (غاريبالدى) داها صاغ ايكن ، ايتاليان كويلرنده‌كى كليسالرده طبقى اعزه تصويرلرى كبى ، جنرالك رسمنك اوكنده موملر ياقيليردى ؛ والده‌لر ، خير دعاسنه مظهر اولمق ايچون چوجقلرينى (غاريبالدى) نك نزدينه كتيرولردى ؛ كويليلر ادعا ايدرلردى كه قهرمان ، حرب صوكنده اوزرنده‌كى قرمزى كوملكنى چيقارديغى وقت ايچرى‌يه صون صمدانى ايله ﭼﻜﻤﻪمش قورشونلر دوكولورمش.... مرحوم (غاريبالدى) ، محمود شوكت پاشا كبى ، انور كبى مقاملره تنزل ايتمـدى . قوۀ اجرائيه‌يه امرلر ويردى . بوتون ملت ، اونك ارشادات حميتمندانه‌سنه (سمعنا واطعنا) ديردى . ايشته بر مثال نبيل ! بيلمش اوله‌لم كه ايتاليا دولت واحده‌سى بو قهرمانك اثر شهامتيدر . فريد پاشانك بنى (قيزيل آلما) يه تهجيرندن ايتديكم استفاده بوندن عبارت بيله اولسه ، ينه كافيدر .

عاشق حريت وسودازدۀ استقلال واتحاد برملتك مجاهده‌سنى ياقيندن تدقيق ايتمك‌ده عظيم بر كاردر . . . . صددى قاچيرمايه‌لم .

. خاير ، افندم ، افرادك عمرى برمجادله‌دن عبارت

اولونجه ملتلرك حياتى ناصل بر مبارزۀ متماديه اولماز ؟ آرزو ايدرم كه مبارزات مستقبله قانلى اولماسون ، دساتير انسانيه دائره‌سنده ، رقابت شكلنده جريان ايتسون . ديمك كه بز هر وقت (بر فرشتۀ حافظ) ه محتاجز . بو جبرائيل ويا ميكائيل هر نه‌وقت اوزومزه بر بلا مسلط اولورسه اونى بر اشارتله ازاله ايتمليدر . بزده (اتحاد وترقى) ويا (حريت وائتلاف) خورطلامق استعدادينى كوسترمسه ، بر آدام

داماد لاشیرسه ، خارجدن بر بدنظر فیرلاتیلیرسه (قاپه‌را) کبی بر آطه‌مزدن – آه ، آطه‌لرمزده قالمه‌دی – او ، آلی قالدیره‌لی : – یوق ، افندیلر ، تورك ملتی بتم صحابت مخصوصه‌م آلتنده‌در ؛ اونکا طوقونامازسکز دیوب متجاوز بد خصومتی قیرمالیدر . اکر تورکك بویله بر نکهبانی اولسه‌یدی باشمزه بوکون بوقدار ملاکت چوکمز . او دوشمنز ، جوهرلره دوشمنز ، خلوص نیت اصحابی اخلاقسزلاشمازدی . . . . مملکتده بلا استثنا هرکسك تعظیم وتبجیل ، توقیر وتکریم ایده‌جکی پاك بر ایکی ناصیه‌یه حیاتمز ، حریتمز ، استقلالمز قادار محتاجز .

مصطفی کمال پاشا ! حرکات مایه‌نك احراز ایتدیکی شان وشرف ، نزاکت زمان واعوجاج مکان نظر دقته آلینیرسه پك بیوکدر . صلح وآسایش عالم اثناسنده احراز ایدلمش ۱۰ تموز موفقیتنه بیله بکزه‌مز . بونك محافظه‌سی لازم . سزه (غازیبالدی) دولتی ، ملتك خیرومنفعتی نامنه پك شایسته کورورم . شو فکرك سزته امتثال ایله موفقیاتکردن طولایی بر مؤرخ عاجزك تعظیمات وتبریکاتنی قبول ایدیکز ، عزیزم !

جلال نوری بکك جورنالی؟ ! !

فیلسوف رضا توفیق بکك بیوك بر وثیقهٔ جنایت تلقی ایتدیکی جلال نوری بکك راپورینی عیناً فرانسزجه‌دن ترجمه وزیرده درج ایدیپورز :

روما – اوتل فلورا ۲۳ مایس ۱۹۱۹

پارسده ایتالیا دولتی خارجیه ناظری اصالتلو بارون

(سوننو) جنابلرینه

روایته نظراً ، دول مؤتلفه ایله آوستریا – مجارستان وبلغارستان آره‌سنده‌کی صلح انعقاد ایتدکدن صوکره ، صلح معاهده‌سنك متنی کندیلرینه تودیع ایدلمك اوزره عثمانلی مرخصلری دعوت اولنه‌جقلردر .

فكر باجزانمه كوره ، مملكتك هيچ بر عنصرينى تمثيل ايتمه‌ين عثمانلى هيئت مرخصه‌سى ، عجبا مملكتك مطالبى حقنده يوشوارى كوفيى لزومى قدر تنوير ودول مؤتلفه و مشتركه‌نك قطعياً منافعيله متخالف اولميان منافع عائده‌مزى ايجابنه بحق مدافعه ايتمك اهليتنى حائزميدر ؟

بنده‌كز بو سؤاله نفى ايله جواب ويرمكه اجتسار ايديورم . مجالس تشريعيه منفسخ ، مطبوعات زنجيربند ، مملكتمزك متحيزانى منفى ويا محبوس بولنديغى جهتله ، ترك ملى نقطهٔ نظرينى قونفرانسه عرض ايتمك ايچون آرتق هيچ بر واسطه‌يه مالك دكلدر .

حكومت حاضره ، اليوم مرعى اولان قانون اساسى احكامنه تعرض ايتدكدن ماعدا حقوق بشرك الك ابتدائى دستورلرندن‌ده انحراف ايلمش اولديغندن نامشروع وغير مشروطيدر . بو قابينه آنجق بعض احزاب وطبقاتى تمثيل ايتمكده‌در . بناءً عليه سياسى غروپمزك پروغرامى ، ترك ملتينك بارز وصريح تعبيرات ايله افاده ايدلمش غايه‌سى اولديغى فكرنده بولنديغم خصوصاتى ذوات اصيلانه‌لرينه عرضه مجاسرت ايلرم .

ايتاليا حكومتى ، متاركه‌دنبرى حقوقمزى ، حتى منافعمزى بر چوق دفعه حمايه ، غير قابل اعتراض بر اكثريت تشكيل ايدن مملكتك اصل جديد عناصرينه اهميت ويرمك لازم كلديكنى درپيش ايله‌مش اولديغندن ملتمزك قلبنى اسير ايتمشدر . ايتاليا هيئت مرخصه‌سى پاريسده ملى نقطهٔ نظره توجهكار بر وضع اختيار ايتديكى تقديرده ، يالكز مختلف عناصر ملليه‌مزك ابدياً منتدارلغنى دكل ، بتون جهانك شكرانى قزانه‌جقدر ، زيرا معروض صورتدن بشقه هر طرز حل ،

مؤلم اختلاطاته ، متتابع محارباته و بتون دول معظمه وصغيره آره‌سنده مشئوم بر استرقابه وسیله احضار ایده‌جکدر .

بزم ایشلرمز حقنده اوروپانك پك آز معلوماتدار اولدیغی ادعا اولنه‌بیلیر . ترکلرك احوالی ، بر مقصد مخصوص دائره‌سنده ایضاح اولنمقده‌در . کوستریلن ارقام مخالف حقیقتدر . فکر فتوحاتجویانه ایله مشبوع بعض رقیبلرمز ، اوروپا و آمریقاده مطالب ومنافعمزی مدافعه‌یه مقتدر وسائطك فقدانندن بالاستفاده صوك درجه طرفکیرانه بر طاقم ایستاتستیقلر ابداع ایده‌رك امپریالیزم ایله هیچ بر علاقه ومناسبتلری اولمیان منورلر محیطنده بعض اعاظم ایله فرق اجتماعیه‌نك بر قسمنی کندیلرینه طرفدار ایتمکه بیله موفق اولیورلر .

بناءً علیه متارکه‌دن بری رأس کاره کچن حکومتلرك خط حرکتی بو نقطهٔ نظردن شایان مؤاخذه‌در .

امید وتمنی ایدرمکه بو صدا وخطابم ایتالیا حکومتنك و اونك دلالتیله ، انکلتره ، فرانسه و آمریقا الخ حکومتلرك صماخ دقتنه واصل اولسون .

اولا . — عثمانلی ایمپراطورلغنك مناطقه تقسیمیله هر بر منطقه‌یه (ماندا) تعبیر اولنور بر اصول اداره‌نك تأسیسی دولتك سقوطنه، ترك ملتنك انتباهی غیر قابل اوله‌جق بر صورتده قطعیاً شماتنه . و ، ـ اصل الك فنا جهتی اوله‌رق ـ وصایت ووکالتی درعهده ایده‌جك اولانلر آره‌سنده اختلافات متعدده‌یه پك مساعد بر رقابت متمادیه‌یه معادل اوله‌جقدر .

جمعیت اقوامك واوله‌مدیغی تقدیرده دول معظمه‌نك محابت مشترکه‌سی تحتنده ایمپراطورلغك ملکی وملی استقلالنك محافظه‌سی کیفیتی ، صور حلیه‌نك الك مناسبی اوله‌جقدر .

ایلروده دولتك حدودلری تحدید ایلدیکی زمان ، بوهمیا ولهستان حقنده اولدیغی کبی مملکتك وحدت جغرافیه وحتی دینیه سنی کمال درجه نظر اعتباره آلمق لازمدر.

کرك ماکدونیا وتراکیاده وکرك کیلیکیا ، کردستان ، قفقاس وعراقده ملیت وویلسون نظریاتی وجهله ترکیانك تحدید حدودی خصوصی ، بی طرف ویا متفق دول معظمه یه منسوب اعضادن مرکب اهل خبره هیئتلری معرفتیله اجرا ایدلمك اقتضا ایدر . عکسی تقدیرده یکیدن بر چوق الحاق احتراصاتی ، شرق قریبی نفاق وشقاق ایچنه بویان ایدر . مؤلم مثاللرله ثابتدرکه تسالیاده ، کریدده ، ماکدونیاده ، ایپیرده وحتی سوریه ده الخ اولدیغی کبی ، قدیم بر ترك ولایتنه بر قومشو یرلشدیکی ، اوراده ترکلر ایچون حیات یا عدیم الامکان ویاخود جهنمی بر حال آلیر .

یونانستان ، بولغارستان الخ ایله سائر بتون قومشو وهم حدود حکومتلر طرفندن ترکیا اموریله قطع علاقه ایتدکلری حقنده رسمی تعهدنامه لر ویرلمك ودول معظمه طرفندن تکفل اولنمق وبوکا مخالف اوله رق وقوع بوله جق هردرلو حرکت ، جمعیت اقوام وساطتیله محلنده وسریعاً تجزیه ایدلمك لازمه دندر .

ثانیاً — ایمپراطورلق مناطقه تقسیم ایدلدیکی تقدیرده ، اقتصادیات نقطهٔ نظردن کوچلکله تأمین حیات ایده بیله جکدر .

ثالثاً — ایمپراطورلغك انفساخی وتقسیمی مسئله سی ، استقبالده غرما ایله یکیدن حیات بوله جغی شبهه سز اولان روسیه آره سنده شدید معارضه لر تولید ایده جکدر .

رابعاً — مملکتك صورت اداره سنك هلی حاله ابقاسی هیچ بر

وجهله قابل تجویز دكلدر . بزده اییِ طرز اداره‌یی تأمینه صالح هرنوع ترتیب كماك ممنونیتله‌جای قبول بولور . اساسات معقوله و جدیده اوزرینه بنا ایدیله‌جك بر حكومت ، كلمه‌نك معنای تعرضیسی اعتباریله هر دولو امور سیاسیه‌دن فراغتله ، اونچرده تطبیق ایدلمكده اولان بر اداره‌یه حصر اشتغال ایده‌جكدر .

ملكتك حاكمیت واستقلالنه وجمعیت اقواملك اساس تشكلنه بر كونا خلل ایراث ایتمه‌مك شرطیله ، آتیده عرض وتكلیفه جسارت ایتدیكم طرزده قوهٔ اجرائیه وتشریعیه‌نك اون بش سنه مدتله ایفای وظیفه ایتمسی شایان تمنیدر .

ملی مجلس مبعوثان كمافی‌السابق ایفای وظیفه ایده‌بیلیر . مجلس مبعوثان ایچون استیناف محكمه‌سی ماهیتنده (مختلط) بر یوكسك مجلس تشكیل ایدیله‌بیلیر . بو سناتو ، بالطبع مجلس مبعوثانه مشتركاً تكلیف قوانین وظیفه‌سنی ایفا ایدر . بو مجلس ، نصفی اكابر مملكتدن ونصف دیكری ، اون بش سنه مدت ایچون دولتلر طرفندن ارائه ایدیله‌جك ذواتدن ومجموعی اعظمی اوله‌رق اللی اعضادن مركب اوله‌بیلور . بو صنف اعضایه مأموریتلری مدتجه ، موقت بر نوع صفت ویریله بیلیر ، بو طرز حركت ، بر طاقم سیاسی مداخله وسركذشت‌جو تشبثاته مانع اوله‌جق وبو صورتله قوهٔ تشریعیه داخلی وخارجی بر طاقم اختراصات واستقبالات سیاسیه خارجنده ایفای وظیفه ایده‌جكدر .

قوهٔ اجرائیه ، قوهٔ تشریعیه‌نك تحت مراقبه‌سنده بولنه‌جق یوكسك مجلس ، مفتشلری معرفتیله نظارت دوائرنده وظیفهٔ نظارت ومراقبه‌یی ایفا ایده‌جكدر .

اداره ، مختلط مجلسك ایفای وظیفه ایتدیکی اون بش سنه مدت ظرفنده توحید ایدیله‌جك ومثلا الیوم موجود اولان عثمانلی دیون عمومیه مجلسی مالیه نظارتنه منقلب اوله‌جقدر . قاپیتولاسیون الغا وامور عدلیه ، ممثللرك وساطتیله توحید ایدیله‌جك ، قوانین عصری بر حاله افراغ واموال غیر منقوله‌نك تصرفنه مانع اولان دره بکلك دورینه عائد قوانین موقع مرعیتدن رفع اولنه‌جقدر .

مملکتده تکلم اولنان مختلف لسانلر ، السنهٔ رسمیهٔ معاونه کبی قبول ومختلف جماعاتك امور شخصیه‌یه عائد اصوللری ابقا ایدیله‌جکدر .

خامساً — شرقده ملیتلرك هیچ برینك شخصیتی ، نفوذجه دیکرلرینك ضررینه اوله‌رق تفوق ایتمیه‌جك وحائز امتیاز اولمیه‌جقدر . حقوق اساسیه‌یه توفیقاً موجود اولان « ملیت عمومیه » تعبیری ایله ، اتنوغرافیا نقطهٔ نظرنجه تقرر ایدن « ملیت خصوصیه » تعبیری آره‌سنده‌کی فرق تثبیت ایدیله‌جکدر . خصوصی ملیتلرك کافه‌سی حکومتك ضمانی تحتنده اوله‌جقسه‌ده بونلر آیری بر عنصر سیاسی تشکیل ایده‌مزلر . هیچ بر ملت دیکرینك ویاخود یاقین داوزاقده بولنان بر دولتك منفعتنه اوله‌رق تقلیل ایدیله‌من واورتادن قالدیریله‌ماز .

سادساً — مملکت ، محضا ملیتلرك سعادتی تأمین ضمننده انکلیز دومینیونلری ایالتلری کبی ، دائما ادارهٔ محلیه‌یه تابع اولمق اوزره اولا بوغازلر ، ثانیاً روم‌ایلی ، ثالثا آناطولی رابعاً شرقی کرد و ارمنی ایالتلری شکلنده تقسیم اولنه‌بیلیر . بوندن ماعدا یکی بر تقسیم آرزوسنی کوستره‌جك اولان حوالی ، حصول مطلبی ایچون ، بو ارادتنه وجود ویرن دلائل واسبابی ارائه‌دن باشقه بر معامله اجراسنه مجبور طوتلمیه‌جقدر .

سابعاً — امور دینیه و حکومتك تام وقطعی بر صورتده یکدیگرندن تفریقی ، هر جماعتك مسقفات وقفیه‌سنی تأیید و حرثی و داخلی امورینك تدویری بخننده بر مختاریت اکتساب خصوصنده سربست براقلمسی .

ثامناً — ممکن مرتبه سرعتله دعوت ایدیله‌جك بر مجلس مؤسسان دولتك شکل قطعیسنی تعیین و قانون اساسیسنی تثبیت ایده‌جکدر . بو مجلسك نه کبی شرائط و ترتیب دائره‌سنده دعوت اولنه‌جغنی تعیین ایتمك دول معظمه منظومه‌سنه عائدر .

تاسعاً — دول معظمه‌نك صحابت و کفالتی تحتنده ترکیانك ابدی و تام بیطرفیسی ، قوای بریه و بحریه‌نك بالطبع الغاسی و بونلرك یرینه بر میلیس اقامه‌سی .

کرك موجود اولان و کرك ایلروده تظاهری ملحوظ بولنان احتراصات استیلاجویانه‌یه قارشو مملکتك مدافعه‌سی ، جمعیت اقوام و اولمدیغی تقدیرده ، منظومهٔ دولیه طرفندن درعهده ایدیله‌جکدر .

عاشراً — پایتخت آچیق لیمان اعلان ایدیله‌جك ، هر دولته منسوب سفن تجاریه‌نك حق مروری اوله‌جق ، پایتخت هیچ بر دولتك مقاصد تعرضکارانه‌سنه ساحه اولمیه‌جقدر .

ترکلر بو شهرده اکثریتی تشکیل ایتدکلری کبی مدنیتلرینك الك شایان تقدیر آبداتی و عالم اسلامك الك عالی جوامع شریفه‌سی اوراده بولندیغندن ، مقر خلافت علیا اولان شهر مذکور ، موقعنه خلل ایراث ایده‌جك بر قید اولمقسزین ، ترکیانك پایتختی اولمقده دوام ایلیه‌جك و مجموع مملکتك طرز اداره‌سی نقطهٔ نظرندن دول معظمه‌جه کوستریله‌جك حرمتدن عینی درجه‌ده مستفید اوله‌جقدر .

احد عشر — ترکیاده بلاقید اجانبك و هرکس ایچون توطن حقنك قبولی .

بین‌الملل منعقد ائتلافنامه‌لره توفیقاً ترکیانك خارجنده قالمش اولان ترکلره ترکیایه هجرت حقنك اعطاسی. قومشو مملکتلرده قوانین مخصوصه و یا تدابیر اداریه ایله مسلمانلرك مالك اولدقلری اموال و املاكك کیفیت تصرفی ازاله ایدلمیه‌جك و مصادره اولنمیه‌جقدر .

اثنای عشر — دولتلرك ضمان و کفالتلری تحتنده اك واسع معناسیله سیاسی عفو عمومی اعلانی . فی‌الواقع ترکیاده توالی ایدن حکومتلرك رأس کارینه کلنلر ، سلفلرینی تجزیه‌دن خالی قالمامش اولدقلری جهتله مملکت، تاریخنك اك بحرانلی اواننده دوچار شقاق اولمشدر . داخلی برقرداشلق تأمینی حالنده اغراض و استرقاباتك زائل اوله‌جغنی امیدنده‌یز. عفو عمومی یالکز سیاسی جرملرینه عائد بولنه‌جق و قتل عام فاعللری قانونه توفیقاً محاکمه و تجزیه ایدیله‌جکلردر .

او زمانکی حکومتك بعض مأمورلری ، شایان نفرت بر فکر مقابله ایله بر طاقم مظالم و تضیقاته قویولمشلردر . بونلردن مضطرب و متضرر اولان ملتدر ، بالقان حربنده‌ده ترکلر علیهنه اولمق اوزره قدیم اوروپای ترکیده رسمی بیوك قتل عاملر ایقاع ایدلمش و مقتوللرك عددی بر چوق بیکه بالغ اولمشدر. بوشنایع و فجایع حقنده بین‌الملل تحقیقات اجراسیله بو بابده عالم مدنیتك تنویری تحقیقات مذکوره‌نك تعیین خسارات و تثبیت مجازات ایچون اساس اتخاذی لازمدر .

ثلاثه عشر — ترکیا آلمانیا طرفندن حرب عمومی‌یه سوروکلنمشدر. ملت، اعلان حربدن متولد مسئولیتی رد ایدر. حقیقت حالده عقد ایدلمامش

و صرف مالی برطاقم موهومەلردن عبارت بولنان آتی استقراضات حسابلرینك ترکیالهنه اولەرق قپادلسی موافق نصفت وعدالت اولور .

رابع عشر — حربك یوکلتدیکی آغیر بر طاقم شرائط و تکالیف نتیجەسی اولەرق ترکیادە حیات کوندن کونه تحمل فرسا بر حالە وارمقدەدر . ترکیا دیوننك حاملرینه قارشی قوپونلرك تأدیاتی نقطهٔ نظرندن مقتضی تأمینات استحصالی و ترکیادە باغلانمش اولان سرمایەلرك تمیەسی والحاصل زراعتی و موقع جغرافیسی اعتباریله بر عتیقك اعاشەسندەکی نقصانی تلافیه صالح بر مملکتك اقتصادیات نقطەسندن اعلاسی ایچون دولتلرك خیرخواه مراقبەسی تحتندە ترکیایه آوانس صورتیله طوپدن بر سرمایه اعطاسی مناسب اولور .

کندی شخصی و بر ترك سیاسی غروپی نامنه
استانبولدە منتشر (ایلری) غزتەسی
سر محرری

جلال نوری

3 1761 06981631 2

DR
579
I45